

Til Vestfold og Telemark fylkeskommune

Sted: Sandefjord

Vår dato: 08.02.2021

Vår ref.:

Deres ref.:

Høringssvar - Ny kulturstrategi 2021-2024; *Vestfold og Telemark – der mennesker møtes*

Innledning

Vestfoldmuseene IKS takker for anledningen til å komme med høringssvar til utredningen som ble sendt 25.11.2020. Fylkeskommunen vil at kulturstrategien skal fungere som en felles kulturplattform for Vestfold og Telemark. Vi mener at museum og arkiv spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å gjøre Vestfold og Telemark til kulturfylket med stor «K», og vi håper våre innspill vil bidra i det videre arbeidet.

Fylkeskommunen viser med utkastet at den har ambisjoner om å ta en aktiv rolle som regional utviklingsaktør. Vestfoldmuseene applauderer dette. Samtidig er det vanskelig å se av mål og tiltak hvordan man har tenkt museum og arkiv inn i dette arbeidet. Temadokument *Museum i Vestfold og Telemark* er kanskje tenkt å bøte noe på dette? Utkastet har heller ikke noen betraktninger omkring fylkeskommunens eierrolle i ulike kulturvirksomheter. Om eierrollen skal utdypes i eget temadokument, er det fint om dette fremkommer.

Vestfoldmuseene IKS har sendt høringssvar på fylkeskommunens *arkivutredning* den 15.09.2020 og *museumsutredning* den 13.12.2020. Disse innspillene er også relevante for ny fylkeskommunal kulturstrategi.

Innspill

Fylkeskommunen ønsker *konkrete og tydelige tilbakemeldinger* på utkastet. Vi har valgt å gi innspillene etter utkastets oppsett.

1 Innledning

1.2 Fylkeskommunens rolle som regional samfunnsutvikler

Her viser fylkeskommunen til at de vil ta rollen gjennom å være kunnskapsleverandør og kompetanseutvikler, koordinator, samarbeidspartner, samt tilskudds- og premissleverandør. Det kunne vært ønskelig med en utdypning av på hvilken måte dette skal skje.

1.4 Overordnede føringer og mål

Inn under dette punktet savner vi følgende dokumenter:

St. meld. Nr. 49 (2008-2009): Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling og fornying.

St.meld. nr. 24 (2008-2009): Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv

NOU 2019: 9: Fra kalveskinn til datasjø — Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

2 Hovedtemaer, mål og tiltak

2.1 Stedsutvikling

I ingressen kan museene i fylket med fordel nevnes som attraksjoner og drivkrefter i stedsutviklingen.

2.1.1. Mål

Forslag til nytt mål: *Styrke museene som viktige møteplasser og arenaer for kunnskap og opplevelser*

2.1.2 Tiltak

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til forsterket attraksjonskraft og flere og bedre tilbud knyttet til vikingtid og middelalder, gjennom samarbeid med et nettverk av museer, kommuner, frivillighet og reiseliv i hele fylket.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til utvikling av by- og kulturmiljøer av nasjonal og regional betydning.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til at Haugar kunstmuseum sikres muligheter for utvikling og fortsatt attraktivitet.*

Videre foreslår utkastet å sette Henrik Ibsen, Edvard Munch, verdensarv, vikingtid og middelalder, og regionale kulturarrangementer som satsingsområder. Vi foreslår at *Samtidskunst, Thor Heyerdahl og Grevskapshistorie* inkluderes i denne listen.

Vestfold og Telemark har to av 15 regionale kunstmuseer i Norge (Preus fotomuseum og Haugar kunstmuseum). Vi ser betydningen av dette nå hvor disse er tildelt tre millioner statlige stimuleringskroner hver for å bidra med innkjøp av samtidskunst fra regionale og lokale gallerier og kunstnere. Thor Heyerdahls ekspedisjoner og arkiver ble en del av UNESCOs verdenskulturarvliste i 2011 og

hans arbeid hadde sitt utspring i fylket. Grevskapshistorien er allerede et viktig satsningsområde for forskning og utvikling, og av stor betydning for byutvikling i Larvik.

2.2 Inkludering

Norske museers samfunnsoppdrag har endret seg de siste tiårene. I tillegg til å bevare og formidle kulturarven, er vi nå forventet å skulle bruke våre samlinger, anlegg og kompetanse til å bidra til økt mangfold, dialog og demokrati. Vi skal også, i tillegg til å invitere inn til fysiske møter med publikum på formidlingsarenaene, tilby digitale tjenester, opplevelser og kunnskap til alle. Museene arbeider med dette på mange ulike måter, og vi trenger at fylkeskommunen er en medspiller til dette.

2.2.2 Tiltak

Forslag til nytt tiltak: *Støtte museene i deres arbeid med å inkludere nye brukergrupper og å bidra til økt mangfold, samfunnsengasjement og demokratiforståelse.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til videreutvikling av «Det angår også deg» (DKS) i ungdomstrinnet i alle kommuner, for å øke elevenes historie-, steds- og etiske bevissthet.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra med ressurser og kompetanse til digital utvikling på kulturfeltet.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til å gjøre kulturarven digitalt tilgjengelig.*

2.3 Kunnskap

Som regional arkivinstusjon er Vestfoldarkivet i dialog med det profesjonelle folkemusikkmiljøet i Vestfold. De er brukere av Vestfoldarkivets kilder og bidrar også aktivt i innsamling av materiale. For å forvalte denne viktige delen av kulturarven har folkemusikkmiljøet foreslått at det bør opprettes en stilling som folkemusikkarkivar knyttet til Vestfoldarkivet. Vestfoldmuseene støtter dette initiativet og går gjerne i dialog med både fylkeskommunen og miljøet. Vi foreslår derfor at styrking av bevaring og formidling av folkemusikkarkiv settes opp som tiltak.

I tillegg til folkemusikk og folkedans bør tradisjonshåndverk ha en plass i kulturstrategien. Museene arbeider mye med immateriell kulturarv og vil være en bidragsyter inn i dette.

I utkast til arkivutredning for Vestfold og Telemark (2020), kapittel 8, anbefales det at privatarkiv forankres i fylkeskommunens kulturstrategier. Vi har derfor foreslått tiltak knyttet til dette.

Vestfoldmuseene deltar i et stort nettverk av herregårdsmuseer og samarbeider med Telemark museum og andre bl.a. på et stort forskningsprosjekt om herregårdsmuseene. Fylkeskommunens interesse og bidrag inn i dette er viktig og vi har derfor foreslått å forsterke tiltaket knyttet til herregårder.

Fylkeskommunen har fokus på samarbeid og nettverk. Vi har tillatt oss å foreslå museum inn i noen av disse tiltakene.

2.3.2 Tiltak

Forslag til nytt tiltak: *Utrede behovet for arkivering av folkemusikk, og bidra til styrking av bevaring og formidling av folkemusikkarkiv i hele fylket.*

Forslag til nytt tiltak: *Bidra til økt kunnskap om tradisjonshåndverk.*

Tiltaket om kunnskapsoversikt over herregårder foreslås justert til: *Lage en systematisk kunnskapsoversikt som registrerer, dokumenterer og utreder herregårdslandskap og herregårdsmiljøer i fylket.*

Tiltaket om å sette kunnskapshull om historiske perioder foreslås endret til: *Tette kunnskapshull om historiske perioder gjennom forskningsbasert forvaltningsarbeid og i samarbeid med eksterne forskningsmiljøer og museer.*

Tiltaket om nettverk foreslås endret til: *Etablere, drifte og/eller delta i nettverk med kommuner, museer og andre kulturaktører.*

For å følge opp arkivutredningen foreslås følgende nye tiltak:

- *Samordne bevaring og formidling av fylkeskommunale, kommunale og private arkiv.*
- *Utvikle og bruke nasjonale fellesløsninger for digitale arkiver.*
- *Sikre forutsigbar finansiering og relevante økonomiske virkemidler for arkivutvikling og drift.*

2.4 Aktivitet

Vestfoldmuseene IKS sin visjon er å være **alltid aktuelle** og for å oppnå det må vi ta del i samfunnsutviklingen og oppleves relevante for folk i dag. I vår strategiplan fokuserer vi på **attraksjon, mangfold, bærekraft og digitalisering** for å oppnå dette. Vi mener at museene har en unik mulighet i å bidra til det grønne skiftet ved å bruke våre anlegg, samlinger og kunnskap om bl.a. sirkulær økonomi og materiell kunnskap.

2.4.2 Tiltak

Forslag til nytt tiltak: *Bruke Thor Heyerdahl og hans fokus på miljø og dialog mellom mennesker fra forskjellige kulturer i arbeidet med å øke barn og unges forståelse for de globale utfordringene.*

Forslag til endret tiltak: *Samhandle med kommuner, museer og frivillighet for å styrke bruken av (nær)kulturminner og kulturmiljøer som opplevelses- og turmål.*

2.5 Arenaer

Utkastet til kulturstrategi har gode mål og tiltak knyttet til arenaer i fylket. Museene forvalter og formidler helt unike arenaer av uvurderlig verdi, både materielt og immaterielt. Disse arenaene har ulik betydning for ulike miljøer og mennesker, men felles kjennetegn er at de ofte skaper identitet, stolthet, engasjement og sterke følelser. Forvaltning og formidling av slike arenaer er utfordrende og museene trenger all støtte vi kan få i dette viktige arbeidet.

Vestfold og Telemark fylkeskommune bør fungere som en pådriver for utvikling og en aktør som samler og legger til rette for samarbeid mellom ulike aktører. Det vil være store synergier å hente ut av øket samarbeid i fylket, - også på ansvarsområdene innenfor museum og arkiv.

2.6 Internasjonalisering

Mennesker som bor i dagens Vestfold og Telemark har til alle tider samhandlet bredt internasjonalt. Dette temaet preger kunnskapsutviklingen og formidlingen i Vestfoldmuseene i stor grad. Vi deltar i nettverk med andre museer og ulike forsknings- og kunnskapsmiljøer over hele verden, og vi bidrar mer enn gjerne inn i fylkeskommunens arbeid med internasjonalisering.

Avslutning

Vestfoldmuseene IKS er glad for anledningen til å spille inn til en strategi som skal løfte kulturfylket Vestfold og Telemark. Et nytt fylke sammenslått av to svært godt etablerte kulturområder trenger en ambisiøs strategi for å bygge felleskap og samhandling på tvers. Vi mener utkastet som foreligger tegner til å bli en slik strategi.

Vi støtter også tanken om at det utarbeides utdypende temadokumenter på ulike områder, inkl. museum og arkiv. Vi arbeider gjerne sammen med fylkeskommunen i utarbeidelse av slike dokumenter.

Er det spørsmål knyttet til innspillene, svarer vi selvsagt mer enn gjerne på disse.

Med vennlig hilsen
Vestfoldmuseene IKS

Lene Walle
Direktør